

ЯК ЗАХІД ТА УКРАЇНА ПОВЕЛИСЯ НА ФАЛЬШИВЕ РОСІЙСЬКЕ МИРОЛЮБСТВО

У лютому 1994 року мені випала щаслива нагода в складі делегації «Студентського братства» побувати в бельгійському Лювені. Це казкове університетське містечко неподалік Брюсселя. Запросили нас туди активісти студентської організації Лювенського католицького університету.

Серед організованих для нас заходів була й дискусійна панель, де ми були головними дискусійними учасниками, а питання нам ставили як студенти й викладачі університету, так і гості, що завітали на цю імпрезу.

Варто зазначити, що тоді цікавість світу до України вкотре зросла. Це було пов'язано з нашою ядерною зброєю, яку ми погодилися віддати добровільно й фактично задурно. На той момент сумнозвісний **Будапештський меморандум** ще не був підписаний. Але ще ганебніші Масандрівські угоди вже стали фактом, а в них, окрім абсолютно несправедливого поділу Чорноморського флоту, був і пункт про «утилізацію ядерних боезарядів стратегічних ядерних сил, що дислоковані в Україні». І ще на той момент відбулося кілька раундів українсько-американських перемовин, на яких Леонід Кравчук уже принципово пообіцяв Білові Клінтону, що Україна відмовляється і від ядерної зброї, і від ядерного статусу.

Ці повідомлення в Західному світі були сприйняті з великим захопленням. І це зрозуміло: якась мутна нова держава, схильна до націоналізму (бо прагнення до національного суверенітету – це не що інше, як одна з форм націоналізму), відмовляється від такого чинника глобальної небезпеки як атомна зброя. Причому і від стратегічної, і від тактичної, а ще на додачу – від бомбардувальників, здатних нести таку зброю.

Так-от, на згаданій панельній дискусії нам поставили «риторичне» запитання: чи втішені ми рішенням нашого уряду відмовитися від атомної зброї? Наскільки ж великим було здивування залу, коли ми відповіли негативно. Як найстарший представник делегації спробував пояснити ошелешеним бельгійцям, що, мовляв, загалом ми таки проти ядерної зброї, зокрема й у наших безневинних руках, але...

Але ми втрачаємо досить потужний стримувальний чинник на тлі агресивних намірів Росії, яка щойно відібрала в нас більшу частину Чорноморського флоту, базу в Севастополі. Один з найпопулярніших російських політиків Владімір Жириновський погрожує Україні війною, прагне, щоб Росія окупувала більшу частину нашої країни, а щось залишила західним сусідам. Пригадуєте його знамените: «А Львов ми атдадім палякам!»?

«Жириновський? Ха-ха, Та хто він такий? Який його вплив на політику Кремля? Він пусте місце, його взагалі ніхто не слухає», – заперечували мені бельгійські дискусійні учасники. Ситуацію в Росії, на їхнє переконання, цілковито контролював президент Борис Єльцин – демократ, хай і недосконалий, не без дивацтв і шкідливих звичок. Але все ж – своя людина.

У цьому контексті як не пригадати слова **Гергарда Шрьодера**. Коли ще в статусі канцлера Німеччини він

вперше зустрівся з російським президентом Владіміром Путіним, то назвав його «кришталево чистим демократом». Це я до того, що коли західні політики називають когось у Росії демократом, до цього варто ставитися з певною часткою скепсису. Навіть доволі великою часткою.

Так, тоді, у лютому 1994 року, Росію практично ніхто на Заході не сприймав як загрозу. Ейфорія миролюбства, яка розпочалася з падінням Берлінського муру, ще не минула. Звісно, були якісь підозри, що війни в Придністров'ї, Абхазії, Південній Осетії тощо ведуться за наказом з Кремля через різноманітних «проксі». Але задля загальної благої ідеї миру в цілому світі на такі дрібнички можна дивитися крізь пальці. Навіть на розстріл танками російського парламенту восени 1993 року й на зміну конституції РФ зі значним посиленням повноважень президента.

Так, Єльцин не зумів чи не встиг скористатися з того потурання Заходу. Чи таки не хотів? Сумнівно, бо вже

восени 1994 року він розв'язав першу чеченську війну, щоб не дати відбутися молодій республіці.

А от Путін зумів скористатися з усіх цих бонусів повною мірою. Тим більше, що до них додався ще один, та ще й який – стрімке зростання цін на нафту й газ.

І це ж не тільки Шрьодер, який нині став вірним посіпакою Кремля, вважав Путіна «кришталево чистим демократом». Такої думки дотримувалася більшість лідерів провідних країн світу. Чи то щиро вірили, чи то самонавіювали собі таку думку. Адже з таким поглядом на російську владу західним політикам жилося комфортніше.

Під час президентських виборів 2000 року, за результатами яких Путін став повноцінним господарем Росії (й залишається таким уже 22 роки), він навіть вважався певною «прозахідною альтернативою» ретроградному експрем'єрові Євгенію Прімакову. Тому Захід фактично видав Путіну такий собі карт-бланш на реалізацію своєї візії переоблаштування Росії.

У Брюсселі й Вашингтоні були переконані, що Росію можна контролювати, прив'язавши її до себе економічно. Для цього були розгорнуті досі небачені мегапроекти співпраці. Це і «Північний потік», і запуск у Росії заводів з виробництва західних автомобілів, і навіть співпраця в галузі оборонної промисловості. Росію

було запрошено до клубу найрозвиненіших і найвпливовіших держав, так G7 перетворилася на G8.

І довгий час світові здавалося, що ця схема працює. Західні політики вперто ігнорували такі випадки з боку Кремля, як то Мюнхенська промова Путіна 2007 року. Сприймали її лише як пустощі російського лідера, за якими не стоїть жодних серйозних намірів.

Далі, щоб не виходити зі зони комфорту, західні політики вкрай беззубо реагували на килимові бомбардування в **Чечні**, вторгнення Росії в Грузії, згортання демократичних свобод у самій Росії. Західний «піпл» легко «схавав» тезу Путіна про «керовану демократію». Кремль же взяв під жорсткий контроль фактично всі більш-менш впливові ЗМІ в країні, припинив діяльність впливових громадських організацій, нейтралізував опозиційні партії. Водночас економічна співпраця Росії зі Заходом лише наростала. Прагматичні політики Західного світу навіть стиха тішилися посиленням авторитаризму в Росії, оскільки така ситуація лише сприяла економічним зв'язкам, які забезпечували чимраз більший профіт і Росії, і контрагентам.

Захід тупо програвив момент, коли під час нарощування економічних зв'язків його залежність від Росії стала загрозливою для безпеки. Навіть нині, в умовах повномасштабної війни в Україні, запровадження сімох пакетів антиросійських санкцій Кремль не те що не відчуває себе загроженим, він знущується з Росії. Що видно, зокрема, на прикладі турбіни для «Північного потоку», яку Москва змусила Берлін забрати в Канаді. І яку Москва не бажає приймати, хоч Берлін просить це зробити, але «просить без пошанівку».

Так, санкції, запроваджені після 24 лютого, є, безумовно, болісними для Росії, хоч і не такими жорсткими, щоб змусити її зразу ж впасти на коліна. З часом вони зроблять свою справу, добивши російську економіку, якщо, звісно, на Заході й надалі існуватиме консенсус щодо збереження цих штрафних заходів і їхнього посилення, а не послаблення.

Ризик втрати консенсусу існує, і досить високий. Передовсім тому, що не всі західні політики так рішуче були налаштовані на боротьбу, як, наприклад, Борис Джонсон. Чи Маріо Драгі. Але що один, що другий – уже «кривенькі качечки». Чи не постарався тут Путін, щоб вибити їх з обойми? Щодо Драгі – це вже навіть не версія, це доведений факт. Кремль натиснув на «дружні» італійські партії, як то «Рух 5 зірок» і «Ліга», щоби ті зруйнували урядову коаліцію. Майже переконаний, що й у справі відставки Джонсона не обійшлося без «руки Кремля». Наприклад, російські агенти могли підкинути наритий ними компромат, аби скомпрометувати британського прем'єра. Сподіваюся, з часом ми про це дізнаємося, як дізналися про вплив Кремля на референдум щодо Brexit.

Тому Київ має бути дуже пильним і не допустити негативного розвитку подій у Західному світі, від військової й фінансової підтримки якого залежить ні багато ні мало – існування української держави. Наші дипломати повинні інтенсивно працювати з європейськими й американськими партнерами, щоб не дати жодного шансу агентам Кремля.

Любка ПЕТРЕНКО

ZAXID.NET

